

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Tot II : 14, Blaagt de bazuin!

Vrijdag 5 Januari 1900.

Dag. I : 4, Is het voor u liever wel de tijd / dat gij woont
in uw gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post
1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-
Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal
vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van
1-10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekn.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

C. PH. ZALSMAN,
KAMPEN

Advertentiën en Bestellingen vrachtwijz te adreasseeren aan den
UITGEVER C. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binrenlandsche Ruilbladen, Inzenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, Dr. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

N.B.! Men gelieve voortaan, alwat **Dr. W. H. Gispén** voor de
Redactie ontving, (Ruilbladen, Inzenden stukken en Recensie-
werken) toe te zenden aan den **Hoofd-Redacteur:**

Dr. H. BAVINCK te KAMPEN.

Al het overige blijft toegezonden aan **dHr C. Mulder.**

PLAATSELIJKE KERKEN.

TERNEUZEN, 27 Dec. Tot onze blijdschap heeft onze
geachte leeraar, Dr. R. W. de Jong, ook voor de roeping naar
Ierseke bedankt.

Namens den Kerkeraad,
J. P. VAN HERT, Scriba.

KRUNINGEN, 1 Januari 1900. De Eerw. Heer H. W.
Laman, candidaat tot den H. dienst aan de Theol. School te
Kampen, heeft het beroep naar deze gemeente aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
JAC. VERLARE, Scriba.

CLASSES.

Classe Woerden.

Vergadering Donderdag 11 Jan. e.k. Aanvang
9½ uur, te Alfen a.d. Rijn.

Namens de roepende Kerk van Ter Aar,
W. J. VAN STRAATEN, Scriba.
K. B. VAN DUFEN, Consultant.

ONTVANGSTEN.

Voor de Hw. Zending en Bijbeloep
in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:

Jaarlijkse bijdragen van Gereformeerde (vervolg) Enkhuizen
f 2, Ennath f 2, Ezinge f 2, Engewierum f 2, Ee bij Dukkum
f 250, Ermelo f 5, Geesteren-Gelshuis f 10, 's-Gravenhage f 2,
f 10, 's-Gravenhage f 2, Gornichem f 10, 's-Gravenhage f 2,
Giesendam f 2, Gasselter-Nijveve f 2, Goinga f 2, Goes f 2,
Garrelswier f 5, Ganstmeer f 2, Heerjansdam f 2, Hoogerkerk
f 2, Huik v. Holland f 2, Harmlen f 2, Hoogvliet f 2,
Hoogevaten f 4, Herwijnen f 2, Heerenveen f 5, Hallum f 4,
Haarlem B f 250, Hoofddorp f 4, Hantum f 2, Haamstede
f 2, Heeg f 10, IJdenhuizen f 2, IJseke f 250, Katendrecht
f 5, Kampen f 10, Katwijk aan Zee f 3, Kockengen f 2,
Kamperland f 2, Kollum B f 5, Koudkerke f 3, Kuilenburg
f 2, Lollum f 250, Leens f 5, Langerhouw-Schettens f 2,
Lochem f 2, Marken f 2, Marum (Gron.) f 2, Meppel f 5,
Middelburg A f 3, Middelburg B f 3, Maasland f 2, Midwolde
f 2, Monnikendam f 2, Mildam f 2, Marrum (Fr.) f 2, Nes
en Wierum f 5, Niezijl f 250, Nieuwdorp f 2, Oostburg f 2,
Oudekerk f 250, Oude-Pekela f 2, Overtoom f 5, Ommen f 3,
Oudshoorn f 5, Opperdoes f 2, Oudekerk a/d A f 5, Ooster-
bierum f 5, Oppenhuizen f 250, Oude Wetering f 250, Oost-
wolde f 250, Oostkapelle (Z) f 13, Oldeboorn f 250, Oldebroek
f 2.

Voor: Door br. H. Dekker: Verzameld N. N. te Roer-
mond, voor Roermond f 3,75
Catechistabijdrage te Roermond f 1,—
Gedelfte collecte Geref kerk, Arnhem B f 2,77
Gift Geref. kerk, Tienhoven f 4,50.

J. C. C. VOIGT, Penningm.

Voor de Theologische School.

De volgende collecten en giften:
Se 1½ c. Arnhem f 3,56 Se 1½ c. Vrouwenpolder f 2,32

Domburg	1,21	1/2 c. Hilaard	5,55
Gapinge	0,78	Zuidhore (6 Dec.)	11,17
Grijskerke	6,00	Krabbedijke (6 Dec.)	5,—
Koudkerke	6,81	Gasselter-Nijveve	—
St. Laurens	1,86	(6 Dec.)	8,—
Meliskerke	3,40	Harderwijk (S. C.)	30,—
Middelburg A	9,42	Bunschoten A (6 Dec.)	31,12
" B	6,92	Leiden A	25,25
" C	17,09	Halvestuiversver te	—
Oost-Kapelle	4,80	Oosterbierum	11,75
Serooskerke	5,32	Groningen A (6 Dec.)	93,59
O. en W.	—	Nes en Wierum	7,02
Souburg	7,21	Silvolde-Gendringen	—
Viissingen A	8,27	(S. C.)	2,70
" B	9,—	Barehem (S. C.)	4,52
Veere	5,25		

Voor de Uitbreiding.

Door br. J. Bährmann te Amsterdam de volgende contri-
buties uit Amsterdam:

B. I. Lindeboom f 50, J. F. van de Wetering f 250, G.
den Neijel f 2, G. C. Harrenstein f 5, W. van der Bend
f 250, P. Pouwels f 250, Mar Biebaart f 250, Prof. F. L.
Rutgers f 250, J. H. Haast f 5, B. J. Blankenberg f 250,
Ds. B. van Schelven f 5, J. Balhuizen f 250, Ds. W. H.
Gispén f 250, J. H. Voskuil f 250, Ds. H. W. van Loon f 1,
J. Bührman f 250, Mej. H. C. Vind f 5, B. van Commenee
te Sloten f 2, Dr. A. Kuypert te Amsterdam voor de Schoolkas f 10
Door Ds. T. Bos te Bedum, Corr. Classis Groningen, de
volgende contributies:

Groningen A: F. J. Albracht f 250, H. Albracht f 1,
H. Alles f 250, A. Alles f 5, Joh. Almen f 5, Mej. A. F.
Albracht f 1, J. Brouwer f 1, H. Bakker f 250, H. Bergsma
f 1, H. Bolhuis f 1, C. Bijlenga f 1, Th. Bultuis f 1,
P. J. Bolt f 5, W. Boelens f 250, W. Bekkering f 1, H. Bos
f 1, Mej. S. Boersma f 750, A. Berkmeijer f 5, J. C. Bijlenga
f 2, M. Brouwer f 250, J. Bijlenga f 1, M. Bronsema f 0,50,
Boekhold f 250, La Crois f 0,50, P. Doornbos f 1, Dijkhuis
Jantje f 0,50, Dijkhuis Jacobs f 0,50, J. Dijkema f 250, H.
Drent f 1, J. v. Dalen f 0,50, E. v. Dijken f 0,50, P. v.
Dijken f 0,50, A. Deel f 1, G. v. Dijk f 1, B. v. Eerden f 1,
W. Eissler f 2, A. J. Evenhuis f 1, R. M. Everts f 1, Wed.
Emmelot f 1, J. Evenhuis f 1, C. Ensing f 2, Joh. Emmelot
f 250, Mej. Folkers f 1, C. D. Folkers f 150, Jan de Gode
f 1, H. Guikema f 2, Wed. J. de Grave f 150, J. Huiskema
f 250, Heslinga f 1, J. Hiskes f 1, N. v. Huizen f 1, S. B.
Hershof f 1, W. T. Hubbeling f 0,50, M. Heemstra f 1, P.
Heslinga f 150, Mej. C. v. Hemmen f 2, J. Homkes f 1, A.
Huizing f 0,50, W. L. Huizinga f 1, J. Haas f 250, Wed.
K. Hof f 150, H. W. Huizinga f 2, J. Jonker f 1, A. F. Jonk-
hoff f 2, A. Jonkhoff f 1, F. Jelles f 250, J. Kort f 1, W.
S. Klugkist f 0,50, T. Koning f 150, W. Klei f 1, B. Kremer
f 150, J. Klamer f 2, J. Kampinga f 1, A. Klander f 250,
J. Kajan f 1, R. Kooi f 1, T. Kwant f 1, Mej. G. Kajan f 1,
Ph. Kajan f 2, Ds. H. J. Konwenhoven f 1, H. Kuik f 150,
W. P. R. Linger f 250, B. v. d. Laan f 2, W. Lettinga f 3,
J. Lettinga f 2, K. Lettinga f 150, A. Monmsa f 0,50, P.
Munstra f 1, D. W. Meinema f 4, G. Meijering f 250, K.
Muller f 1, J. Mulder f 250, H. Meinema f 5, H. Modderan
f 150, H. Mulder f 150, Nedema Trientje f 1, J. Noordhof
f 1, H. Nieland f 1, Oosterveld Rolina f 0,50, A. Pot f 1,
J. G. Pikel f 1, J. A. Poelman f 1, Mej. Rosenboom f 1,
Reitsema f 0,50, T. Roelasma f 0,50, D. Rijpstra f 1, H.
Ruuls f 1, Z. Roerdink f 1, Wed. Reits f 3, Mej. B. Reits
f 1, Mevr. Wed. Renfing f 1, Mevr. Douairière de Savornin
Lohman f 5, Mej. J. C. Stam f 150, J. Sluiter f 1, P. Swit-

ters f 1, H. Swema f 1, Stroobuer f 0,50, P. Schuil f 1,
Steenema f 250, A. Sluiter f 1, J. Tesser f 150, G. Tonkens
f 1, Mej. M. Uhl f 1, P. de Vries f 1, A. Visser f 3, D.
Velman f 2, W. de Vries f 1, P. v. Velden f 1, J.
v. d. Veen f 150, W. K. de Vries f 1, L. Vos f 1, P. Voren-
kamp f 1, L. Veuema f 1, J. Vorenkamp f 1, J. H. Vels f 0,50,
H. Vels f 2, R. de Vries f 1, K. Werkman f 1, S. v. d.
Worff f 1, H. Wolters f 1, E. P. Wigboldus f 3, H. Wisters
f 250, H. Wind f 1, P. Wiersum f 10, Ds. J. Westerhuis f 1,
Wed. Wetsinga f 250, M. Zuidhoff f 1, E. v. d. Zee f 2, G.
v. d. Zee f 250, A. Zwart f 250, P. Emmelot f 0,50.

Ten Boer (collecte) f 20.
Thesinge (collecte) f 20.
Sauerwerd (collecte) f 5.
Kielwindeweers: K. te Velde f 5.
Hoogkerk: O. v. Zanten f 5.
Aduurd: J. P. Wieringa f 250, K. Schipper f 2.
Ezinge: Kerkeraad f 10, H. Ritsema f 2, M. E. Wieringa
f 5, Ds. P. Bouman f 1.

Bedum B: Ds. J. M. Stroes f 1, J. Wigboldus f 1, Mej.
Wed. Hopma f 1, T. v. Dijken f 1.
Sappemeer: H. Bouman f 2, Mej. A. Mulder f 2, J.
Blank f 1, A. Boswijk f 1, R. Bos f 1, S. Bakker f 1, H.
Bontkes f 1, Th. Bontkes f 1, W. Bontkes f 1, D. Rides f 1,
Wed. Kuiper f 2, J. Sluiter f 1, R. Klevering f 1, P. Boswijk
f 150, J. Bouman f 1, G. Vegter f 1, de Rapper f 1, A.
Hulsebos f 1, H. Boswijk f 150, J. de Graaf f 0,50, G. Bieze
f 0,50, A. Vink f 0,50, Wed. K. O. Bouwman f 0,50, A.
Faber f 1, J. Blaauw f 1, F. v. Dam f 1, E. R. f 1, J.
Drent f 0,50, M. Gronewold f 0,50, L. Oudman f 0,50.

Zuidbroek: Kerkeraad f 10.
Bedum A: M. Velthuis f 4, K. Balkema f 0,50, L.
Kranenburg f 1, H. Ubbens f 350, K. Huizenga f 0,50, Joh.
Hammings f 150, F. Sanders f 2, S. Kremer f 150, T.
Wieringa f 2, K. Velthuis f 250, H. Ridderbos f 1, H.
Reitsema f 1, P. Haverkamp f 250, W. Brousema f 1, R.
Geertsema f 1, Wed. Mendels f 1, H. Wolhuis f 1, Joh.
Bolhuis f 250, Wed. A. Lanting f 1, H. Smit f 1, J. C.
Wirtz f 250, J. Grootthof f 0,50, A. Kamphuis f 1, K. v. d.
Berg f 0,50, K. Klooster f 1, E. Schuiling f 0,50, Wed.
Roersma f 1, J. Tilma f 5, W. Aushoff f 1, L. Harkema f 1,
J. Bakker f 1, W. Dijkema f 1, Mej. Wed. J. S. Wiersma
f 10, M. v. d. Beek f 1, P. Wieringa f 1, J. Bolt f 1, H.
Hut f 1, J. Hospers f 250, G. Glander f 1, H. Zuidema f 1,
Wed. H. Oudman f 5, P. v. Maar f 1, Wed. Eisinga f 2, J.
Wijkema f 1, Wed. Zijlstra f 1, H. Bijvoet f 1, S. G.
Wiersma f 250, J. Ritsema f 250, J. Hoer f 1, A. Zyl f 5,
G. R. Wiersum f 1, H. Haverkamp f 3, S. Buurma f 250,
E. Tillema f 0,50, K. Heersma f 1, H. S. Gronewold f 250,
Wed. Kuipers f 250, J. v. Dijken f 0,50, L. Eisinga f 250,
Wed. J. Oudman f 4, Wed. J. Oosterhof f 4, A. Bouwman
f 0,50, J. Bolhuis f 1, A. van Dam f 1, L. Bouwkamp f 0,50,
K. Bouwman f 250, K. Wieringa f 1, K. Bolt f 150, D.
Rutgers f 1, R. Velman f 1, P. Kruijsena f 250, H. Zuidema
f 150, Houthoff f 2, E. v. d. Molen f 0,50, A. Schuiling f 1,
A. te Velde f 2, S. P. Winter f 2, T. Bos f 250, Gebr.
Haverkamp f 250, P. Doornbos f 1, H. Bronsema f 0,50.

Verschiedene kleinere giften door en collecte f 15,17.

Groningen B: Collecte f 12,33.

De Penningmeester

van de Theologische School,

Postgietersingel 120.

N.B. De door den Penningmeester toegezonden opgaven

van Ds. J. Duursma en Ds. H. te Velde konden nu niet

geplaatst worden.—Rid

Nieuwjaarsgift.

Heden ontving ik, nog als „Waarnemend Penning-
meester” der Theol. School, van den heer Jan Pep-
pink te Amsterdam bij den aanvang van dit nieuwe

jaar de kapitale gift van drie Aanbieden in de Ren-
telooze Leening, samen bedragende driehonderd gulden.

Br. J. Peppink schenkt deze in zijne hartelijke blijd-
schap, dat de Heere der Theol. School nog doet staan
tot op dezen dag, met den wensch dat ze moge
blijven tot in late geslachten ter verheerlijking van
’s Heeren naam in zijne Kerk.

Onder hartelijke dankbetuiging en verdere aanbe-
veling der Theol. School, zal ik gaarne deze Aan-
bieden doen toekomen aan den Penningmeester Dr.
H. Franssen te Zoolle.

C. MULDER.

Kampen, 2 Jac. 1900.

Voor de Zending.

Van den hr. J. Beukhof te Velp voor ’t lezen v/h
Moste dand f 2,—
Van den kerkeraad te Wijckel f 1,80
Door Ds. Duursma in ’t kerk te Uithuizen f 2,50
Door J. Aarts, v/d Zondagssch. Geref kerk te Blokzijl f 18,73
Door B. G. v. Berge, uit ’t busje van A. E. v.
Berge te ’t Hartogenbosch f 2,—
Door Mej. A. G. Thomassen, v/d Velsche Meisjes-
ver, „Johanna” f 5,—
Van T. J. Oldenhuis te Bierum voor de Heidenbode f 1,—
Door idem, v/e Zondagavondg. f 4,45
Door P. Mos, v/d Jonged.-ver, „Dorcas” te Dedem-
vaart f 8,20
Door Dr. Hania, gev. in de eoll. te Steenwijk f 1,—
Door P. Boone te Koudkerke voor de Heidenbode f 14,—
Van Mej. C. J. E. Gosenson te Dieren, voor idem f 1,—
Door A. v. d. Hoek, uit de Zond.-busjes te Nieuw-
Hellevoet f 8,—

Door H. J. Mensonides, v/d kind. der Zondagssch.
te Opphuizen e.a. f 2,08
Door Mej. M. Offringa, 1/2 jaarl opbr. der Zend-
busjes te Groningen f 30,—

Door Mej. Lion Cachet, voor de Heidenbode:
Van den heer B. W. te Rotterdam f 1, door Mej.
J. v. Dijk te Rotterdam contrib. f 33,85; v/d
kerkeraad te Hemelum f 2,16; door J. A. de
Haan van J. A. de Haan, W. A. de Haan, W.
K. Teuring en Jan Zandberg te Eernewoude f 4
te zamen f 41,01

Door Hoofddorw. Scholten v/d schoolkind. te

N.-Pekela f 1,50

Door Ds. Donner heitgeen volgt:

Van A. Gruijs te Zaandam f 2,—

Door J. Muller, van de Chr. Zang-Ver. Halleluja

te Ezinge f 4,—

Van Mevr. de wed. L. Tobi te Delft f 3,—

Van den hr. J. Speelman te Haamstede, rest.

Mosterdz. f 0,52

Door Mej. M. van ’t Hull, te Arnhem, van een

Zondagavondgezelschap f 13,75

Van Mej. de wed. H. J. Bosch, te Apeldoorn f 3,—

Door Mej. F. Dörge, v/d Ger Jonged.-ver, „Onder-
zoekt de Schriften” te Assen f 3,10

Door Ds. J. van Goor te Harlingen v/d Dames-
krans, „Wees een zegen,” aldaar f 15,68

Uit de catech.-bus van Ds. Holster te Leiden f 5,—

Door den hr. J. Rose van de Zend.-ver, „Ora et
Labora” v/d le Chr. Geref. gemeente te Paterson f 99,75

B. DE MOEN, Quaestor.

Donsborgh, 23 Dec. 1899.

Voor de Zending onder de Joden.

Met hartelijken dank ontvangen door bemiddeling

van Ds. Kropveld van D. N. Verschoor, ’s-Graven-
hage uit de Zondagsschoolbus der Vereeniging

„Zoekt uw heil” aldaar f 2,50

Met vriendelijke aanbeveling,

Rotterdam, f 2,50

31 December 1899.

N. Koors,

Oost-Molenstraat 5.

Aan

de Lezers van DE BAZUIN.

Met dit eerste nummer van den
Acht-en-veertigsten Jaargang gaat de
leiding van de Bazuin in de handen
van een nieuwen Hoofddirecteur over.

In de bijna halve eeuw van haar
bestaan heeft zij verschillende lots-
wisselingen ondergaan.

Zij werd indertijd, in het jaar 1853,
opgericht door de predikanten C. G.
de Moen en A. Brummelkamp en door
dezen welwillend aan de Theol.
School, die den 6en Dec. 1854 ge-
opend werd, ten geschenke aange-
boden.

Vanzelf kwam de Bazuin daardoor
tot de Theol. School in een nauw
verband te staan. Haar orgaan was
niet, maar zij voelde zich als van
hare geboorte af aan tot verdediging
harer rechten en tot behartiging harer
belangen geroepen en verplicht.

De redactie werd van 1855 af
beurtelings om het jaar door een der
Docenten aan de School waargeno-
men. En sedert den 1en Febr. 1856
werden aan den titel de woorden
toegevoegd: *Ten voordeele van de
Theologische School te Kampen.*

Deze woorden, die sedert altijd
hunne plaats aan het hoofd van dit
blad hebben behouden, drukken nog
de financiële bestemming uit van
de Bazuin en leggen voortdurend
tusschen haar en de School een engen
band.

Maar in de redactie kwam wijs-
zing. In 1875 werd Docent Brum-
melkamp van eenige colleges aan de
School ontheven en bij den voortduur
met de leiding der Bazuin belast.

Velen herinneren zich nog, hoe
onder zijne zorg de Bazuin eene plaats
der eere innam onder de Christelijke
bladen, die toentertijd werden uit-
gegeven. Brummelkamp had voor de
pers eene eigenaardige gave. Hij

was geheel de man van het oog en
blik. Streng logische redeneering,
afgetrokken bespiegeling, dor betoog
vielen ganschelijk niet in zijn smaak.
De oprechtheid der duif was hem
veel meer eigen dan de voorzichtig-
heid der slang. Maar helder van
blik en vlug in zijn oordeel, was hij
terstond tot spreken en handelen ge-
reid. Zonder lang te wikken of te
wegen, verwonderde hij velen menig-
maal door de juistheid en de klaar-
heid van zijn inzicht.

De Bazuin ondervond den invloed
daarvan. Het was, alsof de fierheid
van Brummelkamps gestalte, de vlug-
heid van zijn gang, de levendigheid
zijner bewegingen, het edele van
zijne vormen, de liefelijkheid en
vreedzaamheid zijner verhouding
zich afspiegelde in taal en in in-
houd en vorm van de stukken
van zijne hand in het weekblad
van de Theol. School wer-
den opgenomen.

Maar God nam hem weg, dezen
Vader der Scheiding, dezen held des
geloofs, dezen getrouwen getuige.
Juichende ontsiep hij den 2en Juni
1888 in zijn Heiland en Heere. En
de redactie der Bazuin ging over in
de handen van Ds. Gispén en bleef
tot den aanvang van dit laatste, of
eerste, jaar der eeuw aan zijne zorg
toebetrouwd.

Doch hoe waren in weinige jaren
de tijden veranderd! In kerk en
school, in maatschappij en staat nam
alles eene andere gedaante aan.
Allerlei problemen kwamen er aan
de orde, zoowel van practischen als
van theoretischen aard. Engavaren
dreigden er van verschillende kan-
ten. Om het scheepke veilig te stu-
ren door de klippen heen, was een
man noodig. Die wijsheid aan voor-
zichtigheid paarde en vrede met
waarheid verbond.

En zulk een man werd in Ds.
Gispén gevonden. Wars van een-

zijdigheid, liet hij beurtelings naar
den eenen en naar den anderen kant
zijne stem waarschuwend tegen alle
overdrijving uitgaan. Begiftigd met
iets van dien fijnen geest, die onder
den naam van humor bekend staat,
zag hij in de wijsheid der menschen
nog altijd iets van hunne dwaasheid
en ijdelheid doorgluren en speurde
zijn oog in der menschen dwaasheid
nog altijd een trek van hoogere wijs-
heid. Daarom behoorde hij nooit ge-
heel tot de eene of tot de andere
partij. Waar een ander de lichtzijde
zag, merkte hij de schaduwzijde op;
en als menig een niets dan gebreken
ontdekte, schiep hij er behagen in,
om de deugden in het licht te stel-
len. Hij zag de dingen, de vraag-
stukken en personen anders dan ieder
ander. Hij had eene eigene visie en
gaf die in zijne »Brieven aan een
Vriend te Jeruzalem” weer. En
daarom waren deze zoo geliefd en
werden zij zoo gretig gelezen. Zij

hadden eene frischheid en oorspronkelijkheid, welke iedereen boeide, ook dengene, die er soms de dupe van was.

Verrassend waren zij ieder oogblik, omdat zij de indrukken vertolken van een door en door persoonlijk, individueel karakter.

Ook voor dezen H.-Redacteur van *de Bazuin* is thans de ruste aangebroken. Zij lijkt hem zelf begerlijk toe, en onzerzijds zij ze hem van harte gegund. Maar wij nemen van hem als Redacteur geen afscheid, zonder hem uit naam van de Curatoren der Theol. School, van de medewerkers en lezers van *de Bazuin* openlijk dank te zeggen voor de getrouwe diensten, die hij door dezen zijnen arbeid den kerken bewezen heeft; voor de inspanning en toewijding, die hij zich getroost, voor de aangename uren, die hij vooral door zijne Brieven aan de lezers verschaft heeft. Met leedwezen zien wij hem ook als Schrijver dezer Brieven heengaan. Zoo gaarne hadden wij gezien, dat hij, als Redacteur aftredende, toch deze Brieven voortgezet had. Maar de geachte Briefschrijver meende anders te moeten beslissen. Wij hebben dit besluit te eerbiedigen, doch hopen, dat hij nog menigmaal iets op het hart moge hebben, hetwelk tot spreken en schrijven hem dringt en dat hij daarvoor dan eene plaats begeere in *de Bazuin*. Hare kolommen blijven voor zijn woord ten allen tijde geopend.

Met het oog op de geschiedenis van *de Bazuin*, en op hare vroegere leiders had de thans optredende H.-Redacteur redenen genoeg kunnen vinden, om de door Curatoren op hem uitgebrachte benoeming onder dankbetuiging voor de eer beleefdelijk van de hand te wijzen. Valsche nederigheid behoeft volstrekt niet te baat genomen te worden, om tegen het opvolgen van *Brummelkamp* en *Gispens* in den persarbeid op te zien.

En wat hem er meer van terug had kunnen houden, is die persarbeid zelve. Wie rust en stilte en vrede begeert, moet zich niet werpen in den stroom van het zenuwachtige, gejaagde, overspannende persleven. De reusachtige ontwikkeling van de pers in deze eeuw heeft haar wel tot eene macht gemaakt, maar tot eene macht zoowel ten kwade als ten goede; zij heeft eene buitengewoon zware verantwoordelijkheid gelegd op de schouders van hem, die aan haar arbeid zijne krachten geheel of gedeeltelijk wijdt.

En als dan de toestanden, waarin de pers optreedt, van kritieken aard zijn; als er zooveel verdeeldheid is ook onder broeders en zonen van hetzelfde huis; als er zooveel gevaar bestaat, om wantrouwen te voeden, bedoelingen te miskennen, door woorden te kwetsen; en als daarbij de zwakheid van eigen moed en de kleinheid van eigen kracht beseft en het woord der Schrift bedacht wordt, dat wie in woorden niet struikelt, een volmaakt man is — dan is er overvloedige reden, om zich van den arbeid voor de pers te onthouden en in stilheid sterkte te zoeken.

Maar er kunnen omstandigheden zijn, die, ons persoonlijk voor ons zelve, afgedacht van ander oordeel, de vrijheid ontnemen, om ons terug te trekken en den plicht op te leggen, om te doen wat onze hand vindt om te doen. *De Bazuin* is van haar ontstaan af te nauw met de Theologische School verbonden geweest, dan dat zij, die aan deze School arbeiden, voor haar lot onverschillig zouden mogen zijn. Zij heeft een te schoon verleden achter zich, zij vertegenwoordigt een te merkwaardig stuk in de historie der Nederlandsche kerk, zij is draagster van eene te edele traditie, dan dat de nieuwe Redacteur, toen hij er toe geroepen werd, haar zijne diensten weigeren mocht. En zoo heeft hij althans *tijdelijk*, zoolang deze arbeid hem geen hindernis in den weg legt voor de vervulling der taak, die in de eerste plaats op zijne schouders rust, met de leiding van dit weekblad ten voordeele van de Theologische School zich belast.

Er is daarbij, wat moed geeft en

de taak vergemakkelijkt. Immers staat den H.-Redacteur de Heer *C. Mulder* terzijde, die in dienstvaardigheid nimmer tekort schiet, allerlei zorgen voor de uitgave steeds gaarne op zich neemt en nu ook weer zijne hulp, zijn raad en daad met groote bereidwilligheid heeft toegezegd.

Voorts is de H.-Redacteur van *de Bazuin* door een staf van medewerkers omringd, die verreweg het grootste deel van hare kolommen week aan week met hunne pennevruchten vullen, allen voor hun eigen stukken de volle verantwoordelijkheid dragen, en alzoo den arbeid van den Redacteur aanmerkelijk verlichten.

En eindelijk is de Redacteur zelf gelijk hij vertrouwen mag, aan de lezers van *de Bazuin* niet onbekend. Eene lange introductie meent hij niet noodig te hebben. Met vreugde des harten en met dank aan God heeft hij indertijd de vereeniging der kerken begroet, die uit de Scheiding van 1834 en uit de Doleantie van 1886 geboren zijn. Met blijdschap verneemt hij telkens, dat de ineensmelting der plaatselijke kerken voortgaat, en de onderscheidingen van A en B wegvallen.

Op dezen grondslag moet voortgebouwd worden, ook met betrekking tot de opleiding van de toekomstige dienaren des Woords, welke thans de broeders nog verdeeld houdt. Ook in deze zaak zal er allengs meerdere overeenstemming komen, als het belangrijke vraagstuk maar van alle zijden in het licht gesteld en onder de oogen der kerken gebracht wordt. Er is geen reden, om te dezen aanzien te vreezen, wel, om met het oog op het verleden te hopen en te vertrouwen. De Heere gaf ons reeds zooveel; Hij zal ook dit mindere ons niet onthouden, indien wij het van Hem begeeren in Christus' naam.

Voor die eenheid, welke in kerk en opleiding zoo dringend noodzakelijk is en naar vermogen ook door *de Bazuin* zal bevorderd worden, is het echter geenszins vereischt, dat allen hetzelfde denken en oordeelen en het bovendien nog zeggen op dezelfde wijs. Er zijn vele soorten van stemmen in de wereld en geene derzelve is zonder stem. God heeft in de eenheid de verscheidenheid lief. En ook in de gemeente worden aan de leden verschillende gaven des Geestes geschonken, opdat zij deze ten nutte en ter zaligheid van elkander gewilliglijk en met vreugde zouden aanleggen.

De Bazuin heeft van meet af dit standpunt ingenomen. Zij laat allerlei stemmen hooren, die uit de Gereformeerde kerken opkomen. Zij is geen persoonlijk blad. Redacteur en medewerkers verschillen waarschijnlijk onderling in niet onbelangrijke punten; en ook voor anderen blijft zij, voorzoover dit mogelijk is, ruimte beschikbaar stellen.

Te midden van de andere bladen, die er in de Gereformeerde kerken verschijnen, zal dus *de Bazuin* ongetwijfeld een eigen toon, en naar wij hopen, een zeker geluid laten hooren. Maar dat deert niet, mits de eere Gods voor allen het hoogste zij en de broederlijke liefde blijve. Eenvormigheid is ook in de kerken een vloek.

Zonder veel te beloven, aanvaardt de H.-Redacteur dezen zijn nieuwen arbeid. Hij beveelt zichzelf in de liefde van medewerkers en lezers aan. Hij hoopt, dat het aantal intekenaren toenemen zal, en hij mag deze hoop vrijmoedig uitspreken, omdat de vermeerdering van het getal abonneementen buiten zijn persoonlijk belang omgaat en geheel ten voordeele komt van de Theologische School, welke de Gereformeerde kerken op hare laatste Synode eenparig gehandhaafd en bevestigd hebben. En voorts sta bij dezen en bij allen anderen arbeid zijne en ons aller hulpe in den Naam des Heeren, die hemel en aarde gemaakt heeft.

H. BAVINCK.

Kampen,
Jan. 1900.

DE ROEPER.

Met 1 Januari dezes jaars heeft het weekblad *de Roeper* opgehouden te bestaan.

Klinkende namen zijn onder de Gereformeerden in deze eeuw zeer geliefd geweest. Het kostte hun menigmaal ook zooveel moeite, om gehoor te vinden.

Dr. Joffers te 's-Gravenhage beproefde eerst de aandacht te trekken, door in 1851 een weekblad uit te geven onder den naam van *de Stem*.

Maar de toon, dien hij daarmede aansloeg, scheen al te zacht. Althans in 1855 nam hij de redactie op zich van een blad, genaamd *de Trompet van 's-Gravenhage*, geblazen in Staat en Kerk.

Dat geluid klonk velen weer al te schel in de ooren en werd daarom in 1857 afgewisseld met *de Wachterstem*.

Toen *Stem* en *Wachterstem* beide verstomd waren, begon in 1865 *de Wekstem* haar geluid te laten hooren. En dit klonk lange jaren zoo krachtig en lieflijk, dat zelfs *de Bazuin* er een tijd lang voor onder moest doen. Zij werd dan ook aangeheven door mannen als *Donner*, *Diemer* en *Felix*, wier namen een goeden klank hadden in de Christ. Geref. kerk van die dagen.

Toen deze *Wekstem* in 1882 haar einde naderde, kondigde de uitgever terstond de verschijning van *de Roeperstem* aan, onder redactie van de Brs. van *Andel*, *Engelberts* en *Kropveld*.

Deze maakte in 1886 voor *de Roeper* plaats. En thans ziet ook deze krachtigste van alle stemmen zich tot zwijgen genoopt.

Zoo gaat de heerlijkheid der wereld voorbij. Niemand zal aan *de Roeper*, hetzij hij met haar richting instemde of niet, den lof onthouden, dat zij een kloek en moedig getuige was voor de vrijheid van kerk en school.

Haar geluid was niet altijd even lieflijk en zacht, maar het was zeker, eerlijk, oprecht en vond bij velen weerklank.

Thans rust ook zij, en haar ruste zij zoet! Zij kan terugzien op eene getrouwe plichtsvervulling en met voldoening er aan denken, dat mede door haar getuigenis de vrijheid van kerk en school aan velen dierbaar geworden is.

In het laatste nummer worden de lezers van *de Roeper* door den Hoofredacteur opgewekt, om hunne intekenning op *de Bazuin* over te brengen. Mogen zij daaraan in het belang van de Theol. School gehoor geven!

BAVINCK.

DE VLUCHTIGHEID VAN ONS LEVEN.

Mozes, die in Psalm 90 bad om *levensterm*, bij het diep besef van *'s levens vluchtigheid*, zegt: »Wij vliegen daarheen». Dat is: ons leven gaat haastig voorbij; eer wij er aan denken, hebben wij het einde van onze loopbaan bereikt. Het woord, door vliegen vertaald, wordt in de Schrift gebruikt om een ongemeen snelle beweging aan te duiden. Dichterlijk zegt de Psalmist ergens van God: »Hij voer op eenen Cherub en vloog; ja, Hij vloog snel in de vleugelen des winds». In de prophetische gezichten komen de engelen dikwerf voor als vliegende. Ook wordt van de menschen gezegd, dat zij vliegen. Van de Chaldeen wordt gezegd, dat hunne ruiters »zouden vliegen als een arend, zich spoedende om te eten». (Hab. 1:8). Om aan te duiden met welk een speed de volkeren zich eens zullen keeren tot en vereenigen met de kerk, wordt er gevraagd: »Wie zijn dezen, die daar komen gevolgen als een wolk en als duiven tot hare vensters?» (Jes. 60:8). Zoo lezen wij van het »vliegen der vogels» en »der pijlen». Het is derhalve duidelijk, dat Mozes zeggen wil: »zoo snel als een vogel de lucht doorklieft, ja zoo snel als een pijl het gespannen koord verlaat, gaat ons leven daarheen».

En deze bewering van den ouden Godsmann staat niet op zichzelf.

De lijd der oudheid spreekt van het *getal onzer maanden*. Op eene andere plaats rekende hij onzen leeftijd slechts bij dagen, die spoedig en ongemerkt voorbij snellen. »De mensch», zegt hij, »van eene vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust». David noemt het leven »een handbreed». En de Schrift vergelijkt onze dagen bij »het gras», bij »eene bloem des velds», bij »een damp, die voor een tijd gezien wordt en daarna verdwijnt».

Indien ééne waarheid zichtbaar op den voorgrond gesteld wordt, beide in Oud- en Nieuw-Testament, dan is het deze, dat er tusschen ons en den dood niet meer is dan ééne schrede. God is niet karig met lessen der vergankelijkheid. De Schrift biedt ons, op bladzij na bladzij, leeringen en waarschuwingen aan, die ons het verblijf op aarde uit het rechte oogpunt willen leeren beschouwen. En wat ons de Schrift zoo nadrukkelijk predikt, wordt

door de ervaring op gevoelige wijze gestaafd.

Hoeveel veranderingen nemen wij bij den mensch waar. Eerst een hulpbehoevend kind, door het oog der moeder bewaakt, op den arm der moeder gedragen; dan een jongeling, verlangend uitzien naar den mannelijken leeftijd; vervolgens een man, met zorgen des levens beladen; eindelijk een grijsaard, bukkende naar het graf. In den bloei des levens heeft hij wellicht reeds geen enkele vezel meer aan het lichaam, die er aan was, toen hij als zuigeling in het wiegje rustte.

In het nannelijke gelaat is moeilijk dat des kinds, en in den grijsaard geenszins de speelmakker der jeugd te herkennen.

Het verstand ontwikkelt zich en krimpt weder in. De genegenheden wisselen elkander af. Nu eens wordt met ijver verdedigd, wat een wijle vroeger met ernst werd bestreden; bemind, wat eertijds werd geschuwd. Plannen worden gevormd en losgelaten. Het geluk wordt beurtelings in de meest verschillende voorwerpen gezocht.

Helaas, die zoo veranderlijke mensch vergeet, is geneigd te vergeten, dat zijn verblijf op aarde kort is en zijn leven een reis naar de eeuwigheid.

Zelfs de grijze vleit zich nog lang te zullen leven, wijl hij zich sterk gevoelt; anderen hooger leeftijd bereiken; en hij sproot uit een geslacht door hoogen ouderdom bekend. De kranke meent, ondanks de bezorgdheid zijner betrekkingen, het ernstige gelaat van den geneesheer en het toenemen der kwaal, dat hij zal worden opgericht; anderen waren ernstiger krank; hij zelf was meermalen den dood nabij; en ofschoon hij in gezonde dagen aan de almacht des Heeren weinig dacht, thans streelt hij zich met de gedachte aan haar, die terugvoeren kan van den oever der eeuwigheid. Het hoofd des gezins acht zich te onmisbaar dan dat hij zou kunnen sterven; en het is, alsof hij, aan den dood niet denkende, kan maken, dat deze ook hem vergat. De jongeling gedraagt zich alsof hij een verbond met den dood had gesloten, en jaren levens hem waren verzekerd. Wie, zoo mogen wij vragen, wie beseft, dat ieder uur zijn sterfuur wezen kan; wie gelooft het, zelfs als gevreesde ziekten honderden menschenlevens afmaaien? Maar de dwaasheid, waardoor de gedachte aan den dood verbannen en de koning der verschrikking zeer verre geacht wordt, kan de waarheid van Mozes' woord niet te niet doen: »Wij vliegen daarheen!»

Hoe kort was de tijd, die achter ons ligt. Gaan wij met onze gedachten terug, het verledene is als een droom. Hoe kort is het geleden, dat wij als kinderen steentjes zochten en met schelpjes speelden, toen kuikens onze schat en drijftollen onze vreugde waren; als knapen stoeiden en op de schoolbanken zaten; als jongelingen allerlei verwachtingen van de toekomst koesterden; in het huwelijk traden, onzen eerstgeborene aan het hart drukten; hoe jilings ging het leven met zooveel lief en leed daarheen. De jaren schijnen maanden, de maanden weken, de weken dagen, de dagen uren te zijn. Hoe velen zijn reeds van onze zijde weggenomen. Makkers onzer jeugd en vrienden van lateren leeftijd zijn ons voorgedaan. Dierbare ouders, broeders en zusters zijn ons ontvallen. Wij hebben wellicht gestaan bij het lijk van een echtgenoot, op het graf eener geliefde gade, of kinderkins moeten afstaan aan den dood.

Ja, wie de korthed van het leven uit de gedachte zich stelt, wandele de kerkhoven rond, late zich door de cijfers der grafzerken overtuigen! Er zijn stemmen uit de graven, waar jongen en ouden rusten, maar voor ééne steen, die een leeftijd noemt van een halve eeuw, liggen er twee, die van dertig en vier die van twintig en minder jaren spreken; hij ga op de straten, en zie de rouwklagers rondgaan; hij vrage naar woningen, waar krankten en stervenden zijn, en bedenke, dat elke minuut van vijftig menschen op deze wereld de laatste adem aan hunne bleke lippen ontvlucht.

Al deze stemmen, hoe vereenigen zij zich met de krankheiden, waarmede wij zelf van tijd tot tijd worden bezocht, lichte en voorbijgaande, ernstige en meer blijvende, om ons te verzekeren: »Wij vliegen daarheen». Wij zijn overal in gevaren des doods. Wie begint te leven, begint ook te sterven. Elke dag des levens is een uitstel van het vonnis des doods. De dood omringt ons van stap tot stap. Hij vergezelt ons naar het kantoor, en naar den akker, zit aan onze zijde aan den disch, en ligt naast ons op het leger. In het feestgewoel, en in de eenzaamheid is hij. Geen grensden sluiten hem buiten, geen macht doet hem beven. Al maakten wij ons op om een verre reis te ondernemen, hij scheept zich met ons in, landde met ons aan. Ja, al was onze snelheid die des adelaars,

hij zou van onze zijde niet wijken. Onverwachts, maar altoos op Gods wenk, treedt hij toe, om, trots angstgeschrei en jammerklacht, het leven te benemen. Een kranke gaat hij soms voorbij, en den gezonde raapt hij weg; een grijze blijft nog gespaard, waar een kindeke sterft; de uit ernstige krankte herstelde landt vaak door middel van eene lichte ongesteldheid in de eeuwigheid aan. Krijgsknechten en zeelieden, beveiligd op het slagveld des doods en op onstuimige wateren, zijn plotseling in de ouderlijke woning, of in de veilige haven naar de eeuwigheid geroepen.

Weldra is het onze beurt. Weldra verlaten wij het zichtbare, om den donkeren doodsweg te betreden. Uit de armen onzer dierbaren gerukt, worden wij uit onze woning verbannen. Al konden wij ons geld op blinkende stapels tellen, al had men ons bijna vergoed en op handen gedragen, al hadden wij uitgumt door vorming en gaven, het baat ons niet. Onze ziel kent haar lot. Ons lichaam rust in het graf, strekt den wormen ten prooi. Betrekkingen en vrienden schreien om ons gemis; menigeen heeft misschien een goed woord over ons veil; maar weldra zijn wij vergeten onder de menschen. Vergeten onder de menschen, maar niet bij God. In het boek, dat voor zijn aangezicht ligt, staat ook onze levensgeschiedenis, staan ook onze daden te lezen. Ons leven hier staat in verband, in het nauwste verband met ons leven ginds. En daarom, hoe korter ons leven is, des te ernstiger de roepstem: »Bereidt uw huis, want gij gaat sterven».

Den dood te tarten is ijzingswekkend lichtzinnig. Belsazar heeft het gedaan, maar de dood trad zijn feestmaal binnen. Den dood te vergeten is ijdel; hij komt daarom toch nader en nader. Voor den dood bereid, met het denkbeeld »sterven» verzoend te wezen, dat moet ons voorrecht zijn. En is dat voorrecht het onze, dan is er Evangelie in Mozes' woord: »Wij vliegen daarheen!»

Wij vliegen daarheen. Al vliegend moeten wij worden voorbereid voor de eeuwigheid; het ééne noodige leeren zoeken; geweld leeren doen op het Koninkrijk der hemelen.

Onderzoeken wij ons, waar wij heen vliegen. Naar de diepten des doods, of naar de bergtoppen des levens? Kennen wij Jezus Christus? Is het vluchten naar Hem, naar zijn bloed, het smeeken om zijn Geest ons niet vreemd? Hij is de Overwinnaar des doods, en wie in Hem gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven. Hij is gisteren en heden en tot in der eeuwigheid dezelfde; een vriend van tollenen en zondaren. Zijne verdiensten zijn oneindig. Zijne roepstem is welmeenend. Maar daar staat geschreven: »Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zulk eene groote zaligheid geen acht geven». En hoe zullen wij ontvlieden, die den Zone Gods vertreden en het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht hebben?

Zoek dan Jezus en zijn heil. Wie Hem kiest, is voor eeuwig gelukkig. Wie Hem verwerpt, zal het zich eeuwig beklagen; straks zal geen tijd meer zijn.

NOTTEN.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

III

NIET ALLES ISRAEL, WAT ISRAEL HEET.

Laat het ons geene oorzaak van ergenis geven, dat er in de Gemeente gevonden worden, die slechts uiterlijk met haar verbonden zijn. Vreemd toch is zulk een verschijnsel niet. Waren er niet velen in de Corinthische gemeente, omtrent welke de Apostel in twijfel was, en vreesde hij niet aan vele Galatiërs vergeefs gearbeid te hebben? Teekent het veel goeds, dat Petrus het tijd acht om het oordeel van het Huis Gods te laten beginnen? Spreekt Johannes in zijne brieven niet van lieden, die van de gemeente uitgegaan waren, omdat zij niet waarlijk tot haar behoorden? Was er naar Jezus' eigen getuigenis geen Sardes, waar slechts bij enkele, echte Christenen werden gevonden; geen Laodicea, waar zelfs van geen enkele melding wordt gemaakt? Zullen wij dan groote dingen verwachten, wij, die aan den vooravond van den dag des gerichtens leven? Wij weten immers, dat de onreine vaten vermeerderen naarmate het huis, waarin zij dienst doen, in grootte toeneemt, en dat de stroom in gelijke mate onreine stoffen opneemt, als hij zich van zijne bron verwijderd.

Dit verschijnsel ontleent aan de Gemeente de heerlijke titels niet, welke de Schrift haar geeft. Het is met deze titels ten volle bestaansbaar. Laat ons de moeite nemen, zulks van nabij te bezien. Oudtijds hoorden tot het huisgezin

ook slaven. Zoolang deze jong waren, kon de vreemde hen moeilijk van de kinderen des huizes, tusschen welke zij opgroeiden, onderscheiden. Eerst later kwam het onderscheid gaandeweg uit, en eerst bij de deeling der erfenis kwam het ten volle aan het licht. Zoo zijn er ook slaven in het Huis Gods; zij zijn door Christus ten dienste van het huis gekocht, 1 Petr. 2:1. Zelfs hebben zij, evenals de slaven der oudheid in hunne huizen, in dit Huis soms groote posten en gewichtige bedieningen; men denke slechts aan de valsche leeraars, van welke Petrus ter aangehaalde plaats zegt, dat zij den Heer verloochenen, die hen gekocht heeft. Zal nu een kind zijns vaders huis verlaten, omdat er slaven in zijn?

In ons lichaam zijn soms uitwassen. Deze schijnen bij het lichaam te behoren, omdat zij er uitgegroeid zijn, en er hunne kracht aan ontleenen, nochtans hooren zij tot het lichaam niet. Zullen wij ons lichaam daarom van ons werpen? Wij mogen er over klagen, dat zij ons in onze bewegingen hinderlijk zijn en onze sierlijkheid van van ons nemen, toch wachten wij kalm den tijd af, dat de heelmeeester ze van ons wegneemt. Zullen wij ons dan aan de Gemeente onttrekken, om de onbekenden in haar midden? Ook het geestelijk lichaam van Christus toch is in zijn tegenwoordigen staat, nog een onoverheerlijk lichaam. Er groeien nog uitwassen als planten omheen, die eerst in den grooten dag des gerichtis er van weggenomen worden. Tot zoolang draagt Christus deze onvolkomenheid zijns lichaams; zullen wij dan in verdraagzaamheid bij Hem achterstaan?

Tempel Gods ja, als wij de Gemeente zóó hooren noemen, verwachten wij onwillekeurig iets heiligs zonder wederge te zullen vinden. Vergeet echter niet, dat de Tempel nog niet voltooid is; zijne muren worden nog pas opgetrokken. Zoolang het met zijn bouw niet verder gevorderd is, moet men het oog van een bouwmeester hebben, om in dit geraamte bij voorbaat, den tempel zelve in zijne schoonheid te kunnen zien. Wat is er vooralsnog niet veel met den Tempel verbonden, dat er niet bij behoort, en er toch niet van weggenomen kan worden, omdat het tot den bouw van het Huis noodig is. Zie dat grove, onaanzienlijke steigerwerk om den Tempel heen; het belet u den eigenlijken Tempel te zien. Maar wacht slechts een weinig. Als de Tempel voltooid is, wordt het steigerwerk afgebroken; zoo zal Christus op zijnen dag de kerk zuiveren van allen, die slechts gediend hebben, met hun gaven of met hunne zonden, om zijn raad aan haar te vervullen. Wat wilt gij dan, o dwaas! die het steigerwerk afbreken zoudt vóór den tijd? Laat het den bouwmeester over, en doe gij uw werk, niet het zijne.

Toch zijn er steeds menschen geweest en zullen er steeds menschen blijven, die eene kerk op aarde zoeken, dit louter wedergeborenen en heiligen saamgesteld. Laten zij hooren naar wat een oud, beproefd Christen op zekeren tijd zeide, toen men op de gebreken der kerk wees. »Indien de gemeente zóó heilig was,» antwoordde hij, »als gij van haar eischt, zou ik mij niet tot haar durven voegen; maar nu zij een Bethesda is, durf ik er ook voor mij eene plaats in vragen.» Eene gemeente van blinkende heiligen! Wie onzer zou den moed hebben om er toegang toe te vragen? Men klopt eer aan de deur van eene but dan aan de poort van een paleis. O, mochten wij wat nederiger zijn; wij zouden strenger eischen aan ons zelve stellen dan aan de Gemeente Gods. Dan zou het ons wonderlijk gaan toeschijnen, dat wij zelve in Gods Huis mogen wonen. Het is genade om zich de minste plaats in den hemel onwaardig te achten. Maar nog groter genade is het, om zich de minste plaats onwaardig te keuren op aarde. En alleen dit laatste is een afdoend kenmerk onzer nederigheid.

VAN ANDEL.

Politieke Beschouwingen.

Het kan niet gezegd worden, dat, bij een terugblik over 1899, het resultaat voor den modernen tijdgeest juist verheffend is.

Integendeel: 't is, zoo er oogen zijn om te zien, diep beschamend.

Welke heerlijke verwachtingen van bevrijding en verlichting, recht en gerechtigheid, overeenstemming en vrede waren er niet in klimmende mate verwerkt, met de verheven idealen van de vredes-conferentie tot schitterend middelpunt?

Maar, eilacie, wat bittere ironie ten antwoord!

De wetgevingen, bijna overal uitgebreid en verscherpt in sterk centraliserende richting, zoodat het staatsgeweld meer en meer het particulier leven en initiatief onderdrukt.

De belastingen allerwege verward en tot een verbande hoogte opgevoerd vooroorlogsgeluiden, zoodat de volkeren worden uitgeput.

De groote Mogendheden, uit pure zelfzucht haast, met toenemenden list, bedacht

op uitbreiding van handelsterrein, van bezit of van machtsinvloed, zich niet storend aan recht en gerechtigheid, maar al wat klein is en per ongeluk in den weg staat dreigend, verdringend, verpletterend, zoo 't moet (?)

Overleg en conferentie, bemiddeling en scheidsgericht, o goden der negentiende eeuw, wat hebt gij anders gebracht dan verlooming van eensgezindheid, recht en vrede? En wat dunkt u van den zedelijken kant, van de hoogere, de godsdienstige zijde der dingen? De vraag slechts te stellen, is genoeg om terstond tot het besef te komen, dat klacht en beschaming het smartelijk antwoord moet zijn.

En dat alles ondanks den velen arbeid in betere richting, den herlevenden invloed van het beslist bijbelsch Christendom, door God in zijn oneindige goedheid als tegenwicht geschonken.

Wie weet of Hij niet in zijn ondoorgroenlijke wijsheid de scherpe tegenstelling van ideaal en werkelijkheid, ook op het gebied van het politieke volkeren-leven, wil gebruiken om tot toenemend inzicht te brengen, dat de moderne tijdgeest noch ware wijsheid, noch waarachtig geluk kan aanbrengen. Zelfs de meest ongemotiveerde en onrechtvaardige oorlog als die van het machtige en trotsche Engeland tegen de zwakke, maar op God vertrouwende Zuid-Afrikaansche Republieken, brengt daartoe het zijne aan. En dat niet slechts negatief, voorzoover hij aan den triomf van de beginselen van waarheid en recht door den revolutie-geest doet twijfelen, maar vooral positief, doordien hij in zijn gelukkig verloop treffend doet zien, dat het Calvinistisch geloof in den almachtigen God nog niet zoo belachelijk is als het velen wel toescheen, en dat er waarlijk, hoog boven het door de zonde vervalschte volkeren-leven, een rechtvaardig en almachtig God trout, die den verdrukten recht doet en den trotschen doet struikelen en vallen!

In dat wel gegrond besef gaan wij dan ook als goede Christenen, met goeden moed, voort, er op vertrouwend, dat God regeert en Zijne almacht zal toonen!

En wat bijzonderheden betreft, het nauw aangevangen jaar bracht ons weinig nieuws; zelfs niet uit Zuid-Afrika.

Hoe de staat van zaken is in Natal bij de Tugela, leert het volgende Engelsche bericht ons duidelijk genoeg. »De troepenbewegingen, welke geen succes hadden, werden gisteren nacht (den 30sten Dec.) onder zeer donker en stormachtig weer van uit het kamp te Frère ondernomen. De troepen werden doornat en algemeen neerslachtig.» En op 1 Jan. wordt gemeld: »De moeielijkheden, waartegenover Buller zich geplaatst ziet, zijn door de gedwongen werkloosheid sinds het laatste gevecht onmetelijk geworden. Hij heeft nu voor zich een serie van verschanste en versterkte heuvels, die over een afstand van 16 mijlen langs de Tugela loopen.

Deze heuvels wemelen van vijanden, die posities van groote sterkte innemen en zijn bezaaid met kanonnen, gepoesterd bij alle beken.

De Tugela is thans in vollen was. Onder deze omstandigheid zal de komende veldslag zeker de hardnekkigste en meest opmerkenwaardige van geheel den veldtocht zijn.

De scheepskanonnen gaan voort het front der Boeren te beschieten en hun flanken worden door de Engelschen afgepatrouilleerd.

De Boeren beschoten den geheelen dag sterk Ladysmith en houden hunne posities ten zuiden van de Tugela op den Hlangwaberger nog steeds vast. »Ten westen breiden zij ze tot in de nabijheid van ons kamp uit»

Van moed en vertrouwen getuigt dit bericht geenszins. Aan de westzijde van Transvaal en Vrijstaat kwam haast geen verandering. Kolonel Pilcher joeg een klein korps Kaapsche Boeren bij Belmont niteen, maakte 40 gevangenen en bezette Douglas in Griqualand-west. Maar bij Mafeking leden de Britten een nederlaag tot een verlies van over de 100 man, bij de poging om een fort der Boeren te overrompelen. Voorts blijft Kimberley belegerd en Methuen met zijn leger machteloos.

Enigszins anders staat het in 't zuiden van den Vrijstaat. Daar zou generaal French bij Rensburg op 1 Jan. den Boeren »een volkomen neerlaag» hebben toegebracht. Het bericht sprak van »een heftig artilleriegevecht,» van »een prachtig uitgevoerde onttrekkende beweging» aan den rechtervleugel der Burgers, waardoor zij »in wanorde moesten vluchten en Colesberg (een stad in de Kaapkolonie) prijsgeven.»

Het wil ons voorkomen, dat wij hier met een brutaal sterk opgeblazen bericht te doen hebben over een overigens meesterlijke, tactische beweging der Engelschen aldaar, waarvoor de Boeren uit den weg gingen in verband met hun eigen basis aan de Oranjerivier. Want indien er van »een volkomen neerlaag» sprake mocht zijn, zouden French en 't Ministerie van Oorlog wel duidelijker gesproken hebben, en de andere berichten wel van dood en gewonden etc. gemeld hebben.

Doch noch van het eene, noch van het andere is hier sprake. En bovendien, Colesberg kwam Dinsdag nog niet in 't bezit der Engelschen; de strijd bleef voortduren en kon, in verband met de bewegingen der Vrijstaters, wel eens uitloopen op een neerlaag van French. Ook moesten de Engelschen berichten, dat zij enkele mijlen oostelijker, bij Dordrecht, tegenover de Vrijstaters zich niet konden handhaven en zelfs tot ontzet van een kleine 100 man moesten oprukken; of dit ontzet gelukte, meldden zij echter niet. Bovendien vielen de Burgers Woensdag hier ook Molteno aan door Gatacre bezet; met welken uitslag is nog onbekend.

Houdt men bij een en ander onder het oog, dat berichten van de zijde der Republieken vooralsnog geheel ontbreken, dan dunkt mij er alle reden om goedsmoeds te zijn, ondanks alle snorkerij en brutaliteit van de zijde der Engelschen, die zelfs zoo stout zijn, dat zij een Duitsche Rijkspostboot

van de Hamburgerlijn, vlak voor Lorenzo Marques inpalmen, onder voorwendsel van contrabande te vervoeren.

Reeds moet de Duitsche Regeering zich met dit zaakje bemoeien. Maar alvorens het scheidsgericht te Durban uitspraak heeft gedaan — zijn passagiers en goederen weér eenigen tijd aan de Transvaal onthouden. Men moet maar durven!

NOORDTJZ.

Buitenlandsche Kerken.

Engeland en het Mohammedanisme. Voor eenige maanden deelden wij mede, dat door Lord Kitchener, den man, die door zijne overwinningen in Noord-Oost-Afrika van zich deed spreken, het plan gemaakt was te Karthoen een Mohammedaans Seminarie, of College, op te richten, dat naar Gordon genoemd zou worden. Dit plan is werkelijkheid geworden, zoodat de »Gordon Memorial College» bestaat.

Om de schande, dat de regeering van eene Christelijke natie eene school ter verbreiding van de leer en beginselen van den Valschen Profeet in het leven roept, te bedekken, werd beweerd, dat eene Mohammedaansche inrichting meer leerlingen zou trekken dan eene Christelijke, en dat de beschaving er door zou worden bevorderd, waardoor de invloed van den Islam zou worden gebroken.

Dat deze redeneering slechts diende om den tegenstand, die zich tegen deze gedachte openbaarde te verminderen, en met bedrog het Christelijk bewustzijn onder het volk te verzwakken, wordt nu reeds bevestigd door hetgeen vanwege de Engelsche regeering in West-Afrika gedaan wordt.

Wij lezen daarvan in het November-nummer van »the Missionary Review» het volgende.

Eene zonderlinge beweging openbaart zich, die meer dan het schijnt van invloed zal zijn op de toekomst der Zending. De stichting van de Gordon College te Karthoen, die in menig opzicht ten minste negatief den Islam steunt, werd nu gevolgd door wat ons toeschijnt, eene positieve verheffing van geheel het Mohammedaans stelsel in West-Afrika te zijn. Den 7en Augustus werd te Freetown in Sierra Leone eene Mohammedaansche school geopend voor 300 kinderen onder bescherming van den Gouverneur, Majoor Nathan. Onder hen, die de opening bijwoonden, was ook Dr. E. W. Blijden, een vurige begunstiger van het Moslemsch geloof.

Al de ceremoniën bij de opening schijnen eene nieuwe afwijking aan te duiden. Een gebed werd gedaan in het Arabisch door Alfa Omaru, den Iman van de moskee (opziener van den Mohammedaanschen tempel); deze hield ook eene kor e toespraak, waarin hij de geschiedenis nging van de uitwerking van het onderwijs onder de volgelingen van den Profeet in Sierra Leone. Hij stelde de jaren 1839—41, toen de aanhangers van den Islam vervolgden en de moskeeën door een volksoorlog verwoest werden, omdat het Mohammedaansch geloof een gevaar geacht werd voor de kolonie, tegenover de meer verlichte en liberale staatkunde van de volgende halve eeuw, toen het Britsch gouvernement aan de volgelingen van den Profeet bescherming en vrijheid gegeven had. Hij wees op het feest van de Lesser Bairam in 1872, toen de Gouverneur Sir John Pope Hennessy met een detachement soldaten tegenwoordig was, en op de handelwijze van den Gouverneur Sir Samuel Rowe, zeven jaar later, toen hij in het gouvernementshuis bij gelegenheid van een dergelijk feest 700 Mohammedanen ontving. Daarbij had, twaalf jaar later, de Gouverneur Hay een schoon stuk grond met ruime gebouwen aan de Mohammedanen afgestaan voor de belangen van het onderwijs, met een toezegging voor de betaling der onderwijzers. Dit waren belangrijke stappen tot bevordering van den Islam in West-Afrika, en de tegenwoordige lagere school was de eerste schrede tot een College.

Majoor Nathan legde in zijn antwoord nadruk op de voordeelen van het onderwijs vooral in het lezen van het Engelsch, om alzoo jongelingen klaar te maken voor het bestuur van de kolonie, om Mohammedaansche rechters voort India en evenzo overheids-personen voor Egypte te vormen. Hij rande hun aan om dadelijk zich goed toe te leggen op de kennis van het Arabisch met het doel, om de werkelijke verdiensten van het Mohammedanisme te leeren. Als zij den Koran verstonden, voegde hij er bij, zouden zij zien, dat hun godsdienst hun voorschreef, hoe zij moeten leven, en geen godsdienst van toovermiddelen en snuisterijen is. Verstonde zij het Engelsch, dan zouden de letterkunde en wetenschap der blanke voor hen toegankelijk zijn; en met Arabisch zouden zij niet alleen in staat zijn den Koran te lezen, maar ook de »Mahamat» van El Hariri, bij sommigen hunner reeds bekend, en de »Alif Lailat wa Lailah», wier vertaling het Engelsche volk met genoegen leest. Eindelijk drong Majoor Nathan er bij hen op aan, niet te rusten, voordat zij in Sierra Leone een Mohammedaansche College hadden, van waar kennis en wetenschap zou uitgaan over geheel West-Afrika.

De Redactie van bovengenoemd tijdschrift voegt hieraan toe, dat het misschien niet zoo spoedig zulk eene uitwerking zal hebben, maar dat toch één ding zeker is n.l.: dat officiële goedkeuring en ondersteuning gegeven wordt aan de Arabische taal en den Koran. Britsche invloed zal ongetwijfeld veel vergroot worden in Noord- en West-Afrika onder de miljoenen Mohammedanen, die in dat deel van het Donkere Werelddeel wemelen. Maar de vraag is, of zulk eene staatkundige invloed niet te duur gekocht is door de goedkeuring te geven aan den godsdienst van Mohammed. En als deze en dergelijke handelingen van de politiek strekken moeten voor Zending onder de Mohammedanen, dan is het niet te betwijfelen, dat als onder de leiding van eene z.g.n. Protestantsche natie zulk eene bescherming van den Islam gevolgd wordt, de Christelijke Zending ongerijmd word

gemaakt. Wij zien geen reden, waarom andere naties, die in staatkundigen en sozialen invloed met Engeland zoeken te wedijveren, niet een zelfden weg zullen volgen. Zou Frankrijk niet evenzo de Arabieren van Algerie en België de Arabieren aan den Kongo zoeken te winnen? Anderen hebben gezegd, dat het een vreemd verschijnsel is, dat de Westersche volken in het ge'loof, dat zij vóór eenige eeuwen door de Kruistochten trachtten te onderdrukken, nu het volk zoeken te onderwijzen. Het wordt eene ernstige vraag, wat er van de Christelijke Zending worden zal, als eene staatkunde als die van Majoor Nathan de overhand krijgt.

Wij voegen er bij, dat die staatkunde al lang de overhand gehad heeft. Engeland wil de Zending der Christelijke kerk bevorderen, als er maar voordeel voor den handel en uitbreiding van grondgebied uit voortkomen kan. Indien dit er mede te winnen is, wil het evengoed het Mohammedanisme, het Boeddhisme, of wat valsche godsdienst het ook zij, bevorderen. Englands koloniale politiek wordt gansch en al door heerschzucht en hebzucht geleid. De geschiedenis bewijst dit volkomen. De bloedige ontwikkelingen in Zuid-Afrika doen dit opnieuw zien. Daar trad men ook op met de bewering, dat zij de inboorlingen tegen de Boeren wilden beschermen en daarom verdrukten zij de laatste en konden onder dat voorwendsel gelegenheid vinden, hun land te rooven. Generaal Joubert heeft dit in zijn open brief aan Koningin Victoria uit de geschiedenis aangetoond. Moge de Heere aan dezen oorlog zulk een einde geven, dat het Engelsche volk het zien kan, dat deze ongerechtigheid bezocht wordt en dat het voor goed onmogelijk wordt, die praktijken in Zuid-Afrika althans voort te zetten. Wij bidden ook daarom, dat de Zuid-Afkaners in dezen oorlog overwinnaars worden.

SCHOLTEN.

Te Tokio is een Japansch »Leven van Jezus» verschenen, dat geschreven is door een doctor in de letteren van de Keizerlijke Universiteit. Hij zegt erin, dat hij geen Christen is, en louter de geschiedenis wil laten spreken. Hij verhaalt de hoofdmomenten uit het leven van den Heiland, ook de wonderen, zonder opmerking of tegenwerping. Na de Opstanding en Hemelvaart beschreven te hebben, besluit de schrijver in deze bewoordingen: »Zoo zijn de feiten, die door de groote meerderheid der Westersche bewoonders omtrent Jezus Christus aangenomen en geloofd worden. Ik heb ze hier verhaald zonder daardoor het Christendom te willen verspreiden, alleen om mijn landgenooten er mede in kennis te stellen. Ik besluit met de woorden van een Joodsch geleerde betreffende dezen godsdienst; woorden die gesproken zijn in omstandigheden, overeenkomende met die, zoals zij hedendaags in Japan bestaan: »Gij Israëlietische mannen! Ziet voor u toe, wat gij aangaande deze menschen doet zult.» de raad van Gamaliël in Hand. 5: 35-39. Dit boek is in netten vorm en goedkoop te verkrijgen. De zendingen zeggen, dat het door duizenden personen gelezen wordt, die anders niet voor Evangelische uitgaven te bereiken zijn.

Onlangs kwam, volgens de »Chrétien Belge» de stoomboot »Padre Satrustegui» van de Philippinen te Barcelona aan met 352 soldaten en 300 monniken. Het schip mocht echter zijn passagiers niet aan wal zetten, omdat er monniken bij waren. Te Valencia gekomen, mochten de soldaten wel doch slechts blootshoofds aan wal gaans ten bewijze dat zij geen geschoren schedel hadden. De monniken werden toen op een onbekend punt der kust neergezet, vanwaar velen zich vermomd naar Lerida begaven. — Ziedaar het dankbare vaderland.

»The Missionary Record» van de Vereen. Presb. kerk in Schotland schreef in haar December-nr. het volgende over de diplomatieke inzake Samoa. — »De overeenkomst waarbij Britannië zich teruggetrokken heeft van haar aandeel in het gouvernement van Samoa, schijnt een wijze en goede schikking te zijn om tweedracht in Samoa te beëindigen en om aanleidingen tot twist elders weg te nemen. Maar wij moeten onze diepe sympathie uitspreken met het Londensch Zendinggenootschap, nu het weer een ander arbeidsveld, dat het door het evangelie van barbarisme tot beschaving en handel gebracht heeft, van onder den Britschen invloed moet zien gaan. Dat Genootschap hervormde Tabiti, om het door Frankrijk te zien bezet en geannexéerd. Het kreeg voet in Madagascar, en wrocht met groote kosten een grootsch werk, om dat eiland tot eene Fransche kolonie te zien maken. De gevolgen van het planten der Fransche vlag en het invoeren der Fransche taal in deze beide eilanden waren, dat de Londensche vereeniging zijn werk moest overdoen aan het Parijsche Zendinggenootschap, 't welk al hare krachten inspannt om dat werk nog meer te doen bloeien. Zonder twijfel heeft Samoa zijn intellectuele en morele zoowel als zijn commercieele ontwikkeling aan het Londensch Genootschap te danken, doch daar de nieuwe schikking Samoa onder de Protestantse vlag van Duitschland plaatst, hopen wij, dat in dit geval de verandering geen onaangename invloed op het werk van dat Genootschap zal hebben.»

De heer Moody ontving op zijn verjaardag te Northfield een geschenk van zes duizend pond sterling. Hij heeft ze echter terstond gegeven voor den bouw van een nieuwe kapel, bij welker inwijding tien duizend personen tegenwoordig waren. In zijne rede prees hij de N.-Amerikaansche volksvertegenwoordigers en vooral Prez. Mac-Kinley om hun Christelijkheid. — Volgens later bericht is de heer Moody in de voorlaatste week van December '99 overleden.

Dr. T. L. Cuyler verhaalde eens: »Op een kouden winteravond deed ik mijn eerste bezoek bij een rijken koopman in New-York. Toen ik zoo heengaan en de wind de buiten-deur weer dicht sloeg, riep ik: »Wat een verschrikkelijke nacht voor de armen!» Hij ging toen naar binnen en kwam spoedig terug met een rolletje bankbiljetten, zeggende: »Geef hiervan aan uw armste menschen.» Eenige dagen naderhand deelde ik hem de dankbaarheid dier arme lieden mede en vroeg hem: »Hoe een man, die zoo edelmoedig was voor zijns gelijken, hardvochtig genoeg kon zijn, om zijn hart aan den Zaligmaker te weigeren?» Dit gezegde ging hem in de ziel. Hij liet mij weldra uitnoodigen om met hem te komen spreken, en hij gaf zich aldaar aan Jezus over. Sedert werd hij een der nuttigste Christenen. Hij zeide mij later, dat ik de eerste was in twintig jaren, die tot hem over zijne eigene ziel gesproken had. Eén uur herderlijk werk heeft dus meer voor dien man gedaan dan de prediking van een gansch leven.»

Het aantal gevangen of verbannen Stundisten bedraagt reeds duizenden, meldt men; al schijnt het tusschenbeide stiller te zijn. Zelfs onder deze vervolgd worden men de ketteracht gewoon, of men troost zich met de gedachte, dat hierdoor het evangelie moet verbreid worden.

In een bericht in »De Volkskrant» van Oranje-citij werd gemeld, dat de gevierde Admiral Dewey uit Presbyteriaansche ouders is geboren. Hij zelf is echter Episcopaal. En nu is hij gehuwd met Mrs. Hazen, eene strenge Roomsche, in de Roomsche St. Paulskerk te Washington.

†.

Op den 2den Kerstdag overleed onverwachts de Weleerw. heer, Dr. D. C. P. Sluiter, predikant bij de Geref. kerk aan den Overtoom, in den betrekkelijk jeugdigen leeftijd van 37 jaren. Niettegenstaande het ongunstige weder nam een groot aantal belangstellenden aan de begrafenis op »Zorgvliet» deel. Dr. H. W. van Loon, de ouderling J. J. Arends, Ds. J. D. v. d. Velden en de heer van Opstal spraken aan de groeve. Dr. F. W. Sluiter van Maassluis bedankte namens de weduwe en verdere familie voor de betoonde liefde, aan den overledene en de verwanten, in deze droevige omstandigheden.

De onderwerpen door het hoofdbestuur der Ev. Alliantie voor de week van Vereenigd Gebed voorgesteld zijn voor Zondag 7 Januari: Prediking over de volheid van het lichaam van Christus. Maandag 8 Jan.: Schuldbelijdenis en Dankzegging. Dinsdag 9 Jan.: De Algemeene Kerk. Woensdag 10 Jan.: De volkeren en hunne Overheden. Donderdag 11 Jan.: Huisgezinnen en Scholen. Vrijdag 12 Jan.: Uitwendige Zending. Zaterdag 13 Jan.: Inwendige Zending en Zending onder Israël. Zondag 14 Jan.: Prediking over de leden van Christus.

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door D. N. Verschoor, den Haag: Uit de Zondagsschoolbus der Vereeniging »Zoekt uw heil» f 2,50

Met dankzegging voor deze bijdrage, alsmede voor alles wat we in 1899 hebben ontvangen, bieden we bij de wisseling van het jaar allen vrienden van het Godsrijk onzen biddenden heilgroet aan.

Geve de Heere, dat het pas begonnen jaar voor leger en vloot, ja voor geheel ons vaderland ten rijken zegen zij!

E. KROPPVELD.

Waddingsveen, 1 Jan. 1900.

Waarachuwung, Kootwijk's scholen.

Het Bestuur maakt bij dezen bekend, dat de Heer G. Docter, die tot op heden voor Kootwijk's scholen collecteerde, is ontslagen.

Het Bestuur verzoekt de vrienden van het Christelijk onderwijs, geen giften voor Kootwijk's scholen af te geven, dan aan ons medebestuurlid H. Dekker te Kootwijk, die alleen tegen vergoeding van reiskosten voor de scholen werkt, of aan den heer Jan van Kasteel te Epe, daartoe door het Bestuur gemachtigd.

Aan elken gever wordt desverlangd quitantie gezonden. Vriendelijk verzoeken wij de vrienden onze scholen door hunne giften te steunen.

Het Bestuur voornoemd,

A. JANSEN, Voorzitter.

D. HULLEMAN, Penningmeester.

Januari 1900.

Boekaankondiging.

Geloterd. Door Guido Filius. Met illustratiën van Willem Steelink. Boekhandel voorheen Hooeker en Wormser. Amsterdam — Pretoria.

Als onze indruk juist is, komt de strekking van het verhaal hierop neer, dat een edel humanisme en verjongd en gelouterd Calvinisme huwen. In den persoon van Aarnaad Riethoven en Jonkvrouw Pauline van Duerstede krijgen deze twee elkander, pag. 265.

Het verhaal begint te Utrecht in den jare 1866, het cholera-jaar, loopt over een paar buitenplaatsen aan de Bildt naar den Haag, en eindigt op de Heerenracht te Amsterdam ongeveer in 1892.

Tal van personen, uit den kleinen burgerstand en uit de hogere kringen, treden meer spreukel dan handelend op. Vooral sommige vrouwen-figuren zijn fijn getekend. Van de mannen-figuren is de advocaat Riethoven de voortreffelijkste, en in het algemeen is de conversatie in de hogere kringen levendiger en natuurlijker weergegeven dan die van de kleine layden. Gijs de Zuurman, Juff. Barre, vrouw Galtier zijn geen typen die den geest der Utrechtsche Afgescheiden gemeente vertegenwoordigen.

Kenner en litterarische fijnproevers zullen zeker wel aanmerkingen op dit verhaal hebben als kunstproduct. Wij moeten ons beperken tot een eenvoudige aankondiging, die tevens een hartelijke aanbeveling is. In sommige opzichten is *Gelouterd* een tegenhanger van *Vragensmoede*. In *Vragensmoede* gaat het jonge Calvinisme in twijfel en allerlei akegheden onder. In *Gelouterd* komt het er boven op, gelouterd door het licht, verjongd en vernieuwd door beter inzicht, ruimer blik, gezonder Schriftkennis en kerkelijk leven, en door kennis en waardeering van de gemeene gratie.

Gelouterd moet en zal gelezen worden. We bevelen het daartoe dringend aan, en voegen er den wensch bij, dat de arbeid van dezen auteur er veel toe moge bijdragen om het Holland der 20ste eeuw te bevolken met Calvinisten als Aarnoud, Riethoven en Dirck Boeckel.

De illustraties van Willem Steelink zijn, als altijd, schoon.

Onze Christelijke feestdagen. Nijkerk. G. F. Callenbach.

Dit boek is in de *Kerkelijke Courant*, behoudens aanmerking op enkele dogmatische vlekjes, die het nog ontsieren. warm aanbevolen en geprezen.

Wij kunnen er uit leeren, wat er, heden ten dage, door niet modernen en niet rechtzinnigen aan de schare geleerd wordt, en hoe zwendend en onbevredigend een dogmatiekloze prediking is.

Dogmatische onderwerpen, belangrijk voor de fundamentele paedagogiek, naar Dr. Bavinck's Geref. Dogmatiek, bewerkt door W. Heins, Hoofd der Chr. School te Oldelbroek, Kampen. J. H. Bos. 1899.

Te lang hebben we verzuimd de aandacht op deze studie te vestigen. Zij bevat, door gaans met de eigen woorden van Dr. Bavinck zelf, een breedvoerig uittreksel uit diens Dogmatiek over den mensch, de religie, de openbaring, de H. Schrift, het geloof, de zonde, het verbond der genade, deszelfs Middelaar en weldaden, en over waarnemen en denken.

Het is een kostelijke kern uit de Dogmatiek, niet alleen voor onderwijzers, maar voor ontwikkelde gemeentelieden, die zich in de kennis der Goddelijke waarheid wenschen te oefenen, gelijk de voorgelachten dit gewoon waren te doen in den tijd van Brakel, Owen, à Marck, Francken enz. De Latijnsche termen zijn, aan den voet, in het Nederlandsch vertaald. Ook aan predikanten, die niet in het bezit zijn der groote Dogmatiek, is deze kern aan te bevelen. Het eenige wat we betreuen, is, dat bijna alle teksten, welke in grooten getale in Dr. B's Dogmatiek aangehaald worden, zijn weggelaten.

Ignas Prinsloo of volharding bekroond. Een verhaal door C. W. H. van der Post. Geïllustreerd door Willem Steelink. Boekhandel voorheen Hookeer en Wormser, Amsterdam en Pretoria.

Dit verhaal is een vervolg op Piet Uys. Ignas Prinsloo is in hoofdzaak historisch. Toch heeft de schrijver ook zijn verbeelding laten werken om zoo het aangename met het nuttige te vereenigen.

In deze dagen, nu alle oogen gericht zijn naar de Zuid-Afrikaansche Republieken, zal dit verhaal, dat een vervolg is op Piet Uys zeker veel gelezen worden. Het is dit waard. Het boeit, het is -- met één woord -- het is een voortreffelijk boek.

Gods leidingen in mijne levensgeschiedenis. Door Otto Funcke. Boekhandel voorheen Hookeer en Wormser, Amsterdam-Pretoria.

Een stuk levensgeschiedenis van een schrijver als Funcke kan niet nalaten belangstelling te wekken. We twijfelen dan ook niet aan het succes van deze uitgave.

Houdt aan in het gebed voor Transvaal! Predikatie, uitgesproken op Woensdag 30 November 1899, in d'n bidstond der Geref. kerken te Leiden A, B, C. Door R. J. W. Rudolph, dienaar des Woords te Leiden. Kampen, J. H. Kok, 1899.

Deze predikatie handelt over het gebed van Hiskia, Jes. 37: 14-20. Zij is uitgegeven ten voordeele der Zuid-Afrikaansche vereeniging. Vinde zij vele lezers. GISPEN.

ADVERTENTIE.

Door Gods goedheid werden we heden verblijd met de voorspoedige geboorte van een welgeschapen **ZOON**.

J. THOLEN, v. d. M.
C. G. THOLEN --
VAN RENNES.

Zaamslag,
2 Jan. 1900.

Ondergeteekende betuigt, mede namens de Familie, haren **DANK** voor de deelneming bij het overlijden van haren geliefden Echtgenoot ondervord n

WED J. VAN STRAALLEN --

DE VLIET.

BODEGRAVEN,

2 Jan. 1900.

Den 31en Oct. jl is in haren Heiland ontslapen mijne zoo teeder beminde Echtgenoot
Batruida Heslinga,
geb. JONKER, in den ouderdom van bijna 28 jaren.
P. I. HESLINGA.
ZOUTPANSDRIFT (Z.-A. R.),
2 Nov. '99.

Heden ontsiep zacht en kalm in haren Heer en Heiland onze geliefde Moeder

GRIETJE BORGMAN --

SCHAUER.

Was zij in de beschouwing van den hemelschen Laudman eene rijpe garve voor zijne korenschuur hierboven. ook zij gevoelde zich rijp voor de eeuwigheid. Vandaar haar heimwee naar den hemel in 't laatste van haar hier zijn, haar verlangend uitzien naar ontbinding, en haar roemen van den dag boven alle andere dagen, waarop zij zou heengaan.

Hoewel diep bedroefd zwijgen wij Gode, die haar, na een leven van bange worsteling, doet triumpheeren over al hare vijanden.

Bijna had zij den ouderdom van 70 jaren bereikt, toen de gevreesde vijand, de kanker, eene einde maakte aan haar voor ons zoo dierbaar leven.

G. BRANDER --

BORGMAN.

R. BRANDER.

G. WIERENGA --

BORGMAN.

T. OOSTERHOF --

BORGMAN.

E. WIERINGA.

E. OOSTERHOF.

L. W. BORGMAN.

A. BORGMAN.

W. BORGMAN.

S. BORGMAN --

SEVENSM.

GRAND RAPIDS,

Mich. U.S. of A.

15 Dec. '99.

Algemeene kennisgeving.

Het behaagde den Heere van leven en dood, onverwacht, midden in zijn arbeid, uit ons midden en uit het midden der gemeente weg te nemen, in de volle verzekerdheid der hope, onzen beminnden en hooggeachtten Leeraar

Ds. Dirk Cornelis

Petrus Sluiter,

in leven Herder en Leeraar der Gereformeerde kerk van Overtoom, in den ouderdom van 37 jaren.

Des Heeren doen is enkel majesteit.

Namens den Kerkeraad,

G. S. BAKHUIJZEN,

Præses h. t.

J. J. ARENDS,

Scriba h. t.

AMSTERDAM,

26 December 1899.

Heden overleed in zijn Heer en Heiland, onze geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de heer

C. VAN LUNTEREN,

in den ouderdom van 53 jaren.

Wed. G. VAN LUNTEREN --

VERN.

G. G. VAN LUNTEREN.

S. VAN LUNTEREN --

BRUNSTING.

HAARLEM,

27 December 1899

Heden ontsiep in zijnen Heer en Heiland onze geliefde Man, Vader en Behuudvader

JACOB ISRAËL,

in den ouderdom van 61 jaren en 7 maand n.

Wed. JAC. ISRAËL --

DE REGT.

en Kinderen.

KOLIJNSPLAAT,

28 December 1899.

Heden trof ons een gevoelige slag. Onze geliefde Vader en Behuudvader

T. DE JONGE,

werd ons, na eene ongesteldheid van ruim 1/2 jaar, door den dood ontnomen, in den ouderdom van ruim 67 jaar. De gedachte echter, dat hij is heengegaan naar den Hemel, is ons tot troost te midden van onze diepe rouw en smart.

J. DE JONGE.

J. DE JONGE --

MEEDENMA.

T. DE JONGE.

H. DE JONGE --

MEEDENMA.

A. DE JONGE.

D. DE JONGE.

STEDUM,

29 Dec. 1899.

Heden behaagde het den Heere van leven en dood onzen geliefden

JAKOBUS,

na eene ongesteldheid van enkele dagen, tot zich te nemen in den ouderdom van 8 jaar en 10 1/2 maand.

J. MEIJER.

G. J. T. MEIJER --

KLUMPER.

DEN HAM,

31 Dec. 1899.

Er biedt zich aan tegen **1 Febr.** of terstond

een bakkersknecht

oud 19 jaar. Adres aan den Boekh. ZALSMAN te KAMPEN, **letter P.**

MAGAZIJN

VAN

Heerenkleeding

en Uniformen.

Steeds voorradig groote keuze in de **nieuwste stoffen.**

Ultrusting voor Indië.

J. SCHELTENS,

OUDESTRAAT, KAMPEN.

TE KOOP

voor billijken prijs een zeer groote

AMERIKAANSCH KACHEL,

zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevrigen onder motto **„Helios“** aan den Uitgever van de *Bazuin* te KAMPEN.

BILLIJKST ADRES

voor

PIANINO'S,

Huis- en Kerkorgels.

J. PROPER

te KAMPEN.

Verhuren, ruilen, repareren en stemmen.

STEENWIJKER

BEDDENFABRIEK

opgericht 1899, levert franco: No 1 het **nieuwe reclamebed**, besaande uit 2 persoons veerenbed, inh. 50 pond veeren: 30 pond in 't bed, 1 peluw 8 pond en 4 kussens elk 3 pond, van ondoordringbare linnentijk, 1 wollen of fantasie deken, 1 gewatteerde en een moltondeken, overtrek voor bed en peluw, voor **f 35,--**.

No. 2. Een extra 2 persoons bed, inhoudende 40 pond veeren, 24 pond in 't bed, 1 peluw 6 pond, 4 kussens, elk 2 1/2 pond, 1 wollen of fantasie deken, 1 gewatteerde en 1 molton deken, overtrek voor bed en peluw; ook alles te zamen voor **f 35,--**.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt voor f 2,-- 2 matrassen toe.

VEEREN à 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 100, 120 cent het pond. Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL RZ.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

PS. Kapokbedden en veeren tot in de fijnste soorten voorradig, rembour, vrijzicht en monsters gratis.

NIUWE BRIEFKAARTEN,

met of **zonder firma** bedrukt, worden dagelijks **franco** verzonden voor **f 2,25 per 1000**, door ZALSMAN te KAMPEN.

Bij **D. DONNER** te Leiden is verschenen:

CALVIJNS INVLOED

OF DE

Reformatie in de Nederlanden

VOOR ZOOVEEL DIE DOOR NIEM-ZELVEN IS UITGEOEFEND,

DOOR

Dr. F. L. RUTGERS.

Prijs **f 2,75.**

C. H. SPURGEON.

104 leerredenen van

C. H. SPURGEON,

gebonden in 2 prachtige banden. Prijs **f 10,--** voor **f 3,90.**

Franso verkrijgbaar bij J. WRISTERS, Boekh. Haverstr., Utrecht.

VOOR DEN

MEESTBIEDENDE

te koop 1 Ex. BAVINCK, Dogmatiek, 3 dln.

Adres: ZALSMAN, KAMPEN.

AANBESTEDING.

De architecten **K. en G. HOEKZEMA Kzn.,** te Groningen, wenschen, namens het BESTUUR van de VEREEN. TOT CHR. LIEFDADIGHEID, te **Wagenborgen**, op **Woensdag 17 Januari 1900**, des namiddags om twee uur, in het **„MILITAIR TEHUIS“**, Lutkenieuwstraatje te Groningen, **aan te besteden:**

In twee perceelen en in massa:

A. Het bouwen van een Paviljoen voor 91 personen.

B. Het sloopen van eene Behuizing met Schuren en het bouwen van eene Behuizing met Schuur enz., alles te Wagenborgen, Prov. Groningen.

BESTEKKEN met TEEKENINGEN per stel, te verkrijgen à **f 2,50** ten kantore van de architecten, Maurstraat no. 1, te Groningen, alwaar tevens INLICHTINGEN zijn te bekomen, dagelijks, des morgens van 11--12 en 's avonds van 5 1/2--6 1/2 uur.

AANWIJZING IN LOCO **Maandag 8 Januari 1900**, 's middags 12 uur.

Samenkomst bij den logementhouder PRENGER te Wagenborgen.

VEREENIGING
CHRISTELIJKE BIBLIOTHEEK
gevestigd te Nijkerk.

Heden verscheen als 5de deel van den 3en jaargang:

Onze Christelijke Feestlagen.

Overdenkingen door:

Dr. J. R. CALLENBACH; Dr. J. A. CRAMER; Dr. J. H. GERRITSEN; Dr. F. VAN GHEEL GILDMESTER; Dr. A. J. TH. JONKER; Ds. G. J. A. JOSKER; Dr. M. F. VAN LENNEP; Dr. H. M. VAN NES; Dr. JOH. W. PONT; Ds. J. E. SCHÖDER; Prof. Dr. J. J. P. VALETON JR.

13 vel = 208 bladzijden.

Prijs **f 1.50** ingen.; **f 1.90** geb.

De contributie voor leden d'r vereeniging is **f 5,--** per jaar, waarvoor elk lid minstens 100 vel druks ontvangt. Zij betalen dus slechts **f 0,05** per vel, d.i. voor het heden verschenen boek **f 0,65** ingen.; **f 1,--** geb. Wie zich thans bij zijn boekhandelaar of bij den uitgever als lid laat inschrijven ontvangt onmiddellijk

dl. I. SCHÖDER: *Op Jezus zien*,
dl. II. MANS: *Domineestypen*,
dl. III. *Onze Christelijke feestdagen*, en de volgende deelen geregeld bij verschijning.

Het uitvoerig prospectus wordt op aanvraag onmiddellijk toegezonden door den uitgever.

G. F. CALLENBACH

te NIJKERK.

Bij ZALSMAN te KAMPEN verschijnt:

Het Doctorenambt.

REDE

bij de overdracht van het Rectoraat aan de Theol. School te Kampen, op 6 DEC.

DOOR

Dr. H. BAVINCK.

Prijs **90 ct.**

Alle Boekh nemen bestellingen aan, en na ontvangst van het bedrag wordt het **franco** verzonden.

Goedkoop Aanbod.

J. CALVIJN, Verklaring op het **N. Testament** en van het boek der **Psalmen**, gebonden in 10 uniforme solide prachtige linnen banden **f 32,--**.

J. CALVIJN, Verklaring van het boek der **Psalmen**, 1900 bladz. gebonden in 2 solide linnen banden **f 10,--**.

Aangeboden door J. WRISTERS, Boekh. Haverstraat, Utrecht.

TRAKTATEN.

Vanwege het Geref. Traktaatgen. **„Elippus“** is bij den Uitgever P. MOBACH te BRUKLEN verschenen en bij alle solide boekhandelars verkrijgbaar gesteld:

CXXVII. Diep gezonken -- Prijs.

toch gered 2 ct.

CXXVIII. Vijftien maanden in de Kazerne 7 1/2 >

304. Wet en Genade 1 1/2 >

305. Misbruik het vertrouwen niet 1 >

306. Waarschijnlijk of Zeker! >

307. Waarom heeft God de zonde toegelaten? 1 >

308. De terugkeer naar de Hiel >

309. De dood -- eene verlossing voor den Christen 1 >

310. Slechts éne schrede 1 >

311. Vooruit is de weg! 1 >

312. Hoe brengt gij den Dag des Heeren door? 1 1/2 >

313. En wat doet gij? 1 >

314. De waarde van ziekbedbekeeringen 1 >

Jaarboekje voor de Gereformeerde Kerken in Nederland, voor het jaar 1900. Te Enkhuizen bij P. van der Sluijs. 30 cents.

Een oude bekende, maar ook een *aangename* bekende, die voor de 45ste maal zijn rondgang maakt en bij het toenemen der jaren blijft geeft van rijper ervaring, en een goede gids wil zijn op velerlei gebied, vooral op het terrein van het leven der Gereformeerde Kerken.

Het jaarboekje verdient om velerlei reden in handen te komen van alle leden der Geref. Kerken en velen buiten haar. Het geeft u een volledig beeld van 't kerkelijk leven en laat u zien wat er gedaan wordt op 't gebied van Onderwijs, Zondagscholen, Chr. Vereenigingen, enz. Wie den naam vergeten is van zijn Aangevraagd naar de Tweede Kamer, wordt hier terecht geholpen.

Het mengelwerk lukt uit. Naast de stichtelijke overdenkingen van Ds. A. v. d. Sluijs, zeer levenswaard, staan niet minder aantrekkelijke stukken in proza en poëzie. Aardig is om den frisschen toon en lossen stijl de causerie „Mijn Kerk“.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

de Evangelien

VAN

MATTHEUS, MARKUS EN LUKAS,

in onderlinge overeenstemming gebracht en verklaard

DOOR

JOHANNES CALVIJN.

Opnieuw uit het Latijn vertaald onder toezicht van wijlen Prof. A. BRUMMELKAMP, in leven Leeraar aan de Theol. School.

Tweede druk.

Dit belangrijk werk, dat bij vernieuwing zoo veel liefhebbers vond, is nu compleet in **drie deelen**, samen 1469 bladz. groot 8o, nette druk, en alom verkrijgbaar voor **f 6,00**, gebonden in heel linnen band **f 7,50**. **Alle Boekh. nemen bestellingen aan.**

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen:

ABRAHAM

De vader der Geloovigen,

voorgesteld in dertien Meditatiën.

DOOR

Ds. R. J. W. RUDOLPH.

Prijs **f 1.50**, geb. in stempelband **f 1.90**.